

N:o 4.

Af herr P. Andersson i Högkil, om ändring af §§ 37 och 39
regeringsformen.

Uti förra delen af § 37 i regeringsformen stadgas om Konungens rätt att upphöja män i adligt stånd, tilldela adelsmän friherrlig och friherrar grefflig värdighet samt om arfsrätt till adelskap.

I forna tider, då adelns privilegier innehöllo, att Konungen skulle »besätta riksens råd och höge angelägne embeten med infödde svenske män af *ridderskapet och adeln*», kunde Konungen, utan att kränka dessa privilegier, komma i tillfälle att inom rådet och den högre förvaltningen få använda ofrälse män, som »gjort sig af Konungen och riket synnerligen förtjente», om dessa män upphöjdes i adligt stånd, en rekrytering, som äfven af flera andra orsaker ansågs nödig, så länge ridderskapet och adeln utgjorde ett särskildt riksstånd; och så länge dylika upphöjelser åtföljdes af företrädesrättigheter och förmåner samt »anseende i opinionen», kunde de samma dessutom användas som belöning åt en utmärkt förtjenst. Men sedan ridderskapet och adeln genom antagande af vår nu gällande riksdagsordning upphört att vara en politisk institution eller ett riksstånd och adelns privilegier blifvit så till vida afskaffade, att de numera inskränka sig till forum privilegiatum i boupptecknings- och förmynderskapsärenden, äro adelskap samt friherrliga och greffliga värdigheter, som hädanefter utdelas, efter min uppfattning endast titlar, utan någon egentlig betydelse i politiskt eller socialt hänseende.

Redan vid 1809—10 årens riksdag uttalade konstitutionsutskottet dels att »i ett fattigt land har antalet af adelsmän bordt minskas» och dels (i mem. den 29 november 1809) att »ståndsidéerna, så litet som möjligt är, böra underhållas genom distinctioner, helgade af sjelfva grundlagen». De enda skäl, konstitutionsutskottet vid nämnde riksdag

anförde för »adelskapsinrättningen», voro två: »det ena att åt en utmärkt förtjenst lemna en belöning genom ett anseende i opinionen, och det andra att bibehålla ett *tillräckligt* antal medlemmar inom det med en konstitutionel röst begåfvade riksstånd, som bär namn af ridderskap och adel». Dessa skäl anser jag icke vidare ega giltighet. Utmärkta förtjenster kunna icke, böra icke belönas med tomma titlar; och bibehållandet af ett »tillräckligt» antal adelsmän är numera icke någon statsangelägenhet.

Ifrågavarande grundlagsstadgande, hvars anor gå tillbaka till en tid, då folket indelades i »välborne» och »vanbördige», kan hädanefter icke gagna staten, men lifva och underhålla ett klandervärdt titelväsen, som åtminstone icke bör omgärdas af grundlagens helgd. Jag anser mig derföre böra hemställa,

att Riksdagen måtte besluta:

att förra delen af § 37 regeringsformen, som börjar med »Konungen eger att i adeligt stånd upphöja» och slutar med »berättigad är», skall upphöra att vara gällande och derifrån utgå; samt att i sammanhang dermed § 39 regeringsformen ändras så, att orden »adeligt stånd och värdighet förläna, eller till greffligt och friherrligt stånd upphöja, eller» derifrån utgå.

Stockholm den 18 januari 1889.

P. Andersson,

Höggil.